

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**ПОЛТАВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ
ОСВІТИ ІМЕНІ М. В. ОСТРОГРАДСЬКОГО
КАФЕДРА МЕТОДИКИ ЗМІСТУ ОСВІТИ**

«ЯКІСТЬ ОСВІТИ: ЗМІНИ ЗАРАДИ ПРОГРЕСУ»

ЗБІРНИК

матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

19 жовтня 2021 року

(електронне видання)

Київ – 2021

УДК 37:005.6

*Рекомендовано до друку вченою радою Інституту післядипломної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 6 від 16 грудня 2021 року)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Войцехівський М. Ф., директор Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент;

Івашньова С. В., заступниця директора з наукової роботи Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка;

Кочерга О. В., заступник директора з навчально-методичної роботи Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент;

Меленець Л. І., завідувачка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук;

Гончаренко А. М., доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка;

Дятленко Н. М., доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Базиль Людмила Олександрівна, докторка педагогічних наук, доцентка, вчена секретарка Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України.

Кошіль Оксана Петрівна, завідувачка шкільним відділенням фахового коледжу «Універсум», викладачка Циклової комісії з педагогічної освіти, кандидатка педагогічних наук.

Якість освіти: зміни заради прогресу: збірник матеріалів IV Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 19 жовтня 2021 р. / Автори та упорядники: М. Войцехівський, С. Івашньова, О. Кочерга, Л. Меленець, А. Гончаренко, Н. Дятленко. (Електронне видання). Київ. ІПО КУБГ, 2021. 213 с.

До збірника ввійшли тези та статті учасників IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Якість освіти: зміни заради прогресу». У роботах розглянуті питання компетентнісного підходу та якості освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність; перших результатів, знахідок, проблем Нової української школи; пошуку шляхів підвищення якості дошкільної освіти: український та світовий досвід; варіативності змісту та форм розвитку професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти; психолого-педагогічного дизайну інклюзивного простору освітнього процесу.

Збірник адресовано науково-педагогічним, науковим працівникам, докторантам, аспірантам, студентам, педагогам-практикам і всім, хто цікавиться питанням розвитку освіти, її якістю та якістю освітньої діяльності.

УДК 37:005.6

*За зміст публікацій, достовірність інформації, цитат, покликань на джерела літератури
відповідальність несуть автори.*

© Інститут післядипломної освіти КУБГ, 2021
© Войцехівський М., Івашньова С., Кочерга О., Меленець Л., Гончаренко А.
(автори-упорядники), 2021

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	5
----------------	---

1. Компетентнісний підхід та якість освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність

<i>Журба Катерина Олександрівна Педагогічні умови виховання смисложиттєвих цінностей у підлітків в умовах євроінтеграційного поступу України.....</i>	<i>7</i>
<i>Заводна Леся Михайлівна Новотвори, виникнення яких зумовлено модернізаційними процесами в освіті України.....</i>	<i>9</i>
<i>Левицька Оксана Михайлівна Міждисциплінарний підхід у навчанні (на прикладі Міжнародної освітньої програми Destination Imagination).....</i>	<i>13</i>
<i>Лемеш Юлія Вячеславівна Компетентнісний підхід та якість освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність на уроках іноземної мови.....</i>	<i>16</i>
<i>Меленець Людмила Іванівна Застосування полікритеріального підходу при оцінюванні якості дошкільної освіти.....</i>	<i>18</i>
<i>Міср Тетяна Іванівна Компетентнісний підхід в умовах глобалізаційних викликів та інтенсифікації інформаційних потоків.....</i>	<i>21</i>
<i>Стрельніков Віктор Юрійович Компетентнісний підхід до моніторингу якості системи підготовки менеджерів освіти.....</i>	<i>24</i>
<i>Сударева Галина Федорівна Базове нормативно-правове забезпечення особистісно орієнтованої освіти України XXI століття.....</i>	<i>28</i>
<i>Тараймович Наталя Борисівна Сутність, специфіка й структура професійної компетентності вчителя математики.....</i>	<i>31</i>

2. Нова українська школа: перші результати, знахідки, проблеми

<i>Байназарова Олена Олександрівна Концепція «Нова українська школа» як основа для розробки стратегії розвитку загальної середньої освіти в об'єднаній територіальній громаді.....</i>	<i>34</i>
<i>Біла Ольга Вікторівна Робота зі словами в 1-му класі на уроках навчання грамоти в технології «Щоденні 5».....</i>	<i>37</i>
<i>Говоруха Людмила Петрівна Особливості навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроках у початковій школі.....</i>	<i>39</i>
<i>Гурин Наталія Анатоліївна Використання проєктної діяльності на уроках у початковій школі.....</i>	<i>42</i>
<i>Демидова Ганна Олександрівна Критичне мислення, як засіб розвитку творчих здібностей молодших школярів.....</i>	<i>45</i>
<i>Дрок Наталія Ярославівна Формування здоров'язберезувальної компетентності в учнів на уроках фізичної культури.....</i>	<i>47</i>

Дудар Лілія Миколаївна <i>Важливість LEGO для навчання в новій українській школі</i>	52
Зарченко Дарія Володимирівна <i>Проблема формування медіаграмотності школярів у змісті початкової освіти та шкільній практиці</i>	55
Зеленяк Наталя Миколаївна <i>Виховання цінностей у молодших школярів під час освітнього процесу</i>	57
Ковальська Тетяна Григорівна <i>Інтерактивні методи в активному навчанні учнів початкової школи</i>	61
Колесник Лілія Вікторівна <i>Розвиток логічного мислення на уроках математики у початковій школі</i>	63
Колодезєва Світлана Леонідівна <i>Використання інноваційних технологій навчання як засіб формування освітньо-розвивального середовища початкової школи</i>	66
Кондратова Вікторія Вадимівна <i>Розвиток творчих здібностей учнів на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво» в умовах реформування початкової освіти</i>	69
Кравчук Лариса Володимирівна <i>Компетентнісний підхід до навчання – засаднича ідея Нової української школи</i>	73
Лесюк Людмила Степанівна <i>Мандрівка на планету емоцій з учнями початкової школи</i>	76
Лоскутова Наталія Ігорівна <i>З досвіду розвитку інформаційної компетентності учнів на уроках інформатики та математики</i>	79
Мартін Аліна Миколаївна <i>Формування природознавчої компетентності в учнів молодшого шкільного віку</i>	82
Нечасна Таїсія Володимирівна <i>Теоретичні аспекти організації екологічного виховання в 1-му класі</i>	85
Семеній Наталія Олегівна <i>Актуальні проблеми сімейної педагогіки в контексті Нової української школи</i>	87
Содоль Ірина Василівна <i>Ігрові технології як засіб формування позитивної мотивації учнів</i>	90
Тарапака Наталія Володимирівна <i>Шляхи формування творчої активності молодших школярів в умовах Нової української школи</i>	94
Тіхонова Наталія Георгіївна, Агеєнко Ольга Сергіївна <i>Розкриття творчого потенціалу молодших школярів у системі розвивального навчання в умовах Нової української школи</i>	97
Цибульська Світлана Михайлівна <i>Виховання в учнів початкової школи патріотичних почуттів</i>	102
Чернецька Олена Георгіївна <i>Формування пізнавальної активності молодших школярів на уроках математики</i>	105

Черпак Юрій Васильович *Вплив ігрових прийомів на якість проведення уроків фізичної культури в 1-4 класах*.....110

Шопіна Марина Олександрівна *Діагностика та подолання девіантної поведінки молодшого школяра*.....112

3. Шляхи підвищення якості дошкільної освіти: український та світовий досвід

Братанова Леся Василівна, Ніжнік Олена Іванівна *Створення в закладі дошкільної освіти безпечних, доступних та нешкідливих умов розвитку, виховання, навчання дітей та праці*.....115

Гагаріна Наталія Павлівна, Скуренко Світлана Леонідівна *Якісна дошкільна освіта як запорука успішного розвитку дитини*.....117

Демченко Юлія Миколаївна *Розвиток математичних здібностей дитини як мета дошкільної математичної підготовки*.....122

Котелянець Наталка Валеріївна *Розвиток дослідницької активності дітей старшого дошкільного віку в процесі експериментування*.....127

Кошіль Оксана Петрівна *Особливості реалізації середовищного підходу в дошкільній освіті*.....132

Новоселецька Ірина Едуардівна *Спектр впливу музичного мистецтва на дітей дошкільного віку: український та світовий досвід*.....135

Пазюк Світлана Андріївна *Технології формування у дітей дошкільного віку екологічно доцільної поведінки й діяльності в природі*.....137

4. Варіативність змісту та форм розвитку професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти

Абрамович Тетяна Вікторівна *Розвиток професійної компетентності соціального педагога в системі післядипломної освіти*.....141

Бабак Ірина Миколаївна *Вчимося на практиці: використання віршованих матеріалів з німецької мови для проведення мовленнєвих зарядок у 5-6 класах*.....145

Вердібекова Христина Арсенівна *Реалізація професійного усного мовлення майбутніх фахівців у світлі професійно-орієнтованих концепцій*.....148

Гетманець Іван Максимович *Формування менеджерської компетентності педагогічних кадрів. Практика України та США*.....150

Євчук Олена Миколаївна *Роль і місце професійної компетентності як показника професіоналізму сучасного вчителя-філолога*.....154

Лебедик Леся Вікторівна *Критерії якості підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи*.....156

Лях Дар'я Олегівна *Дослідницькі уміння вчителя початкової школи: основи розуміння суті феномена*.....161

Мазурок Мирослава Василівна <i>Розвиток професійної компетентності вчителя гуманітарного циклу у вимірах Нової української школи</i>	163
Полякова Олена Василівна <i>Сертифікація як механізм професійного зростання вчителів початкових класів в умовах якісних змін в освіті</i>	168
Семенець Лариса Петрівна <i>Самоосвітня діяльність та самореалізація вчителя як основні фактори розвитку його професійної компетентності</i>	170
Стадник Катерина Володимирівна <i>Теоретичні аспекти впливу пізнавальної активності та тематичної пізнавальної активності на розвиток учителя</i>	172
Тіхонова Наталія Георгіївна <i>Шляхи підвищення професійної компетентності педагога в роботі з батьками в умовах Нової української школи</i>	174
Третяк Ольга Петрівна <i>Професійна підготовка вчителів до виховання толерантності в учнів початкової школи</i>	178
Філіп Юлія Леонтіївна, Голєва Альона Олександрівна <i>Інфомедійна грамотність сучасного вчителя нової української школи</i>	182
Шкіренко Олена Віталіївна <i>Розвиток духовно-моральних цінностей вчителів в умовах післядипломної освіти</i>	185
Шостак Анастасія Богданівна <i>Процес становлення молодого вчителя в контексті формування компонентів професійної компетентності</i>	188

5. Інклюзивний простір освітнього процесу: психолого-педагогічний дизайн

Богомазова Лідія Валентинівна <i>Сенсорний розвиток дітей, які мають інтелектуальні порушення</i>	190
Войтко Валентина Володимирівна <i>Специфіка корекційної роботи з дітьми із затримкою психічного розвитку в сучасних умовах</i>	194
Головченко Олена Олексіївна <i>Впровадження соціально-побутового орієнтування для дітей з особливими потребами на прикладі заняття з розділу «Харчування»</i>	197
Гончаренко Алла Миколаївна, Дятленко Наталія Михайлівна <i>Активні методи навчання у формуванні готовності педагогів дошкільної освіти до роботи в інклюзивних групах</i>	200
Кашуба Людмила Володимирівна <i>Корекційна спрямованість навчання в початковій школі в умовах інклюзії</i>	202
Кочерга Олександр Васильович <i>Рівновага в інклюзивному освітньому просторі: психофізіологічний аспект</i>	205
Пеценко Вікторія Олегівна <i>Питання гіпертонусу в дітей дошкільного віку: що має знати педагог</i>	209

- сприяння підвищенню рівня медійної грамотності та формування навичок критичного сприйняття інформації педагогічних працівників шляхом застосування інтеграційних методик проекту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність»;

- здійснювати інтегроване навчання, здатність розвивати в учнів критичне мислення, здатність добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів;

- орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі; уміння застосовувати отриману інформацію для організації (за потребою) змішаного й дистанційного навчання в умовах реформування освітньої галузі;

- використовувати інновації у професійній діяльності, здатність застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності;

- усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.

- розвиток особистісних якостей здобувачів освіти (критичного мислення та креативності як інструменту реалізації особистості, лідерства, комунікативної культури на засадах поваги та толерантності; здатності працювати в команді [5].

Отже, інфо-медійна грамотність вчителя є умовою інтегрування медіа-освітньої практики в «Нову українську школу» для підготовки учнів до життя в умовах інформаційного суспільства. В інформаційному світі особистість не зможе бути успішною, якщо не оволодіє інфо-медійною грамотністю.

Список використаних джерел:

1. Аналіз Стандарту від експертів АУП. URL: <https://medialiteracy.org.ua/wp-content/uploads/2020/09/Movno-literaturna-osvitnyagaluz.pdf> (дата останнього звернення 26.12.2020).

2. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyakipitannyaderzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyiserednoyiosviti-i300920-898> (дата останнього звернення 26.12.2020).

3. Інфомедійна грамотність – невід'ємна складова навчального процесу закладу вищої освіти: збірник статей / Редкол.: В.Ф.Іванов (голов.ред.) [та ін.]. Київ. Академія української преси, IREX, Центр Вільної преси, 2021. 400 с.

4. Інтеграція інфомедійної грамотності у навчальний процес. Навчально-методичні матеріали проекту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність». Київ. IREX в Україні, 2019-2020.

5. Філіп Ю.Л., Голева А.О. Інфомедійна грамотність сучасного вчителя Нової української школи. Навчальна програма курсу за вибором для вчителів суспільно-гуманітарних дисциплін. Чернівці: ІППОЧО, 2021.

РОЗВИТОК ДУХОВНО-МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ ВЧИТЕЛІВ В УМОВАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

*Шкіренко Олена Віталіївна, старша викладачка
кафедри мовно-літературної освіти ІПО*

Анотація. Зазначено, що потреба в розробці сучасних засобів розвитку цінностей не втрачає актуальності. Психологічні особливості розвитку цінностей у педагогів полягають в актуалізації вищих психічних функцій особистості і психологічних механізмів духовного розвитку особистості.

Ключові слова: духовно-моральні цінності; психологічні особливості; розвиток особистості.

Післядипломна педагогічна освіта є пріоритетною галуззю в національній системі безперервної освіти, яка має забезпечити фахове та духовно-моральне вдосконалення спеціалістів. Розвиток високодуховної, гуманної, вільної і відповідальної людини безпосередньо пов'язаний з духовністю та ціннісною орієнтацією особистості. Незважаючи на активізацію наукового інтересу до проблеми становлення особистості, потреба в розробці сучасних засобів розвитку цінностей не втрачає важливості, особливо на сучасному, складному етапі соціально-політичного, економічного, культурного розвитку нашого суспільства.

Розвиток духовно-моральних цінностей особистості є актуальним впродовж існування людської цивілізації. Цінності існують з того часу, як людина почала усвідомлювати та задовольняти свої потреби, бажання, інтереси їх у будь-яких речах, явищах. Перші згадки про цей феномен містяться у ранніх книгах людства.

Із наукових джерел відомо, що до проблеми цінностей людського буття зверталися філософи стародавньої Греції. Вже тоді Геракліт, Демокрит, Платон, Аристотель, Піфагор, Сократ говорили про існування ціннісних категорій в смислових діадах: «добро – зло», «щастя – нещастя», «багатство – бідність», визначали можливість їх дослідження, виходячи із порівняння однієї з іншою, як абсолютних протилежностей.

Критерієм, еталоном високоморальної та духовної поведінки можна вважати «ЗОЛОТЕ ПРАВИЛО»: «Тож усе, чого тільки бажаєте, щоб чинили вам люди, те саме чиніть їм і ви» [1].

Філософське бачення загальнолюдського ідеалу задане способом існування людини за законами Істини, Добра, Краси, Любові (за Платоном). Адже саме любов є вихідною цінністю для розгортання морально-відповідального життя людини. «Любов довго терпить, любов милосердствує, не заздрить, любов не величається, не надимається, не поводить нечемно, не шукає тільки свого, не рветься до гніву, не думає лихого, не радіє з неправди, але тішиться правдою, усе зносить, вірить у все, сподівається всього, усе терпить. Ніколи любов не перестає», – написано в Біблії [1, с.1417].

Існують цінності, сенс яких визначається наявними потребами та інтересами людини, і цінності, які, у свою чергу надають сенсу самому існуванню людини.

К. А. Абульханова-Славська розглядала цінність, як сенс життя, в широкому аспекті. Сенс життя відображає процес вироблення, присвоєння і здійснення цінностей. А також виражається у здатності людини «переживати цінність життєвих проявів своєї особистості» [2].

Є. І. Головаха запропонував класифікацію цінностей, в основі якої – професійна діяльність: 1) цінності, які можуть бути реалізовані безпосередньо у професійній діяльності; 2) цінності, які реалізуються за рахунок професійної

діяльності; 3) цінності, що реалізуються поза професійною діяльністю [3].

Отже, система цінностей особистості має включати ідеали Істини, Добра, Краси, Любові у функції своїх структурних рамок. Розгляд яких у контексті психолого-педагогічних завдань формування і розвитку повноцінної особистості вимагає відповідного етично-змістовного наповнення цих категорій та представлення індивідуальної ціннісної системи не стільки на формально-логічному рівні як сталого, виповненого утворення, скільки як розвиваючої системи.

Аналіз досліджень науковців дозволяє нам виділити такі основні групи духовно-моральних цінностей особистості з конструктивним вектором спрямованості: *індивідуальні* (самопізнання, самовдосконалення, самореалізація), *сімейні* (подружня вірність, єдність сімейного кола, позитивне вирішення сімейних проблем), *соціальні* (прагнення до національної єдності, соціальна справедливість, порядок у державі, патріотизм, свобода, рівність, порозуміння між громадянами), *загальнолюдські* (збереження миру на планеті, милосердя та доброзичливість, потяг до естетики, культури, мистецтва, гармонія з природою, навколишнім середовищем), *вищі* (пошук істини, віра в Бога, високоморальна поведінка, вміння визнавати свою провину та прощати інших, любов, вірність, потреба служити людям та правді, єдність з усім організмом Всесвіту). Усі ці цінності складають ієрархічно-системну будову духовних цінностей з конструктивним вектором спрямованості від індивідуальних до *вищих* вічних цінностей та являють собою основу для формування *професійних* цінностей.

Професійні цінності педагога умовно можна поділити на цінності-цілі (термінальні цінності) та цінності-засоби (інструментальні цінності). *Цінності-цілі (термінальні цінності) педагога* являють собою визнання, що дитина – найцінніший скарб Всесвіту; прагнення донести до дитячого серця не тільки знання з предмету, але й духовно-моральні принципи; повага до прав, честі, гідності дитини, емпатійне ставлення до вихованця; здатність до визначення здібностей, уподобань учня та бажання допомогти йому, здатність створювати і підтримувати у колективі атмосферу поваги, порозуміння, творчої співпраці; зважене ставлення до труднощів професії; цілеспрямоване освоєння системи знань, практичних навичок і умінь в діяльності педагога; бажання приносити добро, користь світу, країні, людству, ближнім своєю роботою; стійкий інтерес до методів самопізнання та саморозвитку тощо.

До цінностей-засобів педагога (інструментальних цінностей) ми відносимо сумління, надійність; доброзичливість; ввічливість, тактовність; дисциплінованість, організованість, здатність до усвідомлення залежності між власними якостями та життєвими успіхами або невдачами; вміння мобілізувати свої ресурси на виконання важкої, та необхідної роботи, яка потребує часу та сил; здатність розробляти реальні плани, програму самовиховання своєї особистості на тривалий період і ефективно її реалізовувати; бажання отримувати психологічні знання, розвивати відповідні вміння, навички; вміння набувати додаткову компетентність; здатність до творчого синтезу, до поєднання різних точок зору, поглядів тощо.

«У роботі з системою цінностей особистості емоційна складова є первинною, а рефлексивна – вторинною», – зазначив О. Видра у своєму дослідженні. Він зауважив: «Якщо корекція цінностей відбувається тільки на рівні усвідомлення, рефлексії, виникає опір особистості перебудові ціннісної ієрархії».

Показники когнітивно-емоційної складової сформованості духовних цінностей

у педагогів виявляються в наявності знань про духовні цінності та їх емоційне прийняття; в системності, глибині, стійкості пізнавальних інтересів та емоційно-ціннісних переживань, виражаються у здатності до пошуку істини, мудрості, до інтеграції різних світоглядних позицій, у здатності отримувати необхідну інформацію, у прояві співчуття, емпатії у процесі спілкування, у врахуванні точки зору іншої людини, у пізнанні світу, себе, оточуючих людей, у вмінні цінувати життя, у прагненні до самоаналізу, саморозвитку з опорою на духовні цінності.

Ієрархічна система цінностей та ціннісна орієнтація педагога залежить від рівня розвитку когнітивної, емоційної, потребово-мотиваційної, вольової сфер особистості.

Враховуючи когнітивні, емоційні, мотиваційно-вольові, діяльнісно-результативні процеси в актуалізації вищих психічних функцій особистості (свідомості, самосвідомості, волі), психологічні механізми духовного розвитку особистості та спираючись на аксіологічний підхід, доцільно окреслити *психологічні особливості розвитку духовних цінностей особистості педагога*:

- усвідомлення необхідності змін і перетворень внутрішнього світу особистості на краще, уявлення про свій ідеальний образ, відчуття високодуховних потреб і мотивів у сфері спрямованості;

- засвоєння системи необхідних знань, інформації, пошук істини, відчуття необхідності допомагати потребуючим, поділитися своїм досвідом та знаннями з оточуючими;

- усвідомлення особистих психічних станів, знаходження життєвих смислів та прийняття рішення щодо мети, задуму, ідеї, плану високодуховної діяльності, поведінки, дій і вчинків;

- прагнення особистості до абсолютного, досконалого та реалізація свого потенціалу в суспільно-корисній діяльності;

- осмислення і переживання своєї спорідненості з іншими, відчуття радості, задоволення від допомоги потребуючим, від самовіддачі, від досягнення цілей.

Отже, спираючись на аксіологічний підхід, визначено структурні складові духовних цінностей педагогів (когнітивно-емоційна, мотиваційно-вольова, діяльнісно-результативна) та окреслено психологічні особливості розвитку духовних цінностей особистості.

З урахуванням викладених вище роздумів можна дійти висновку, що психологічні особливості розвитку духовно-моральних цінностей особистості вчителя полягають у врахуванні когнітивних, емоційних, мотиваційно-вольових процесів, в актуалізації вищих психічних функцій особистості (свідомості, самосвідомості, волі) і психологічних механізмів духовного розвитку особистості. Варто розвивати духовно-моральні цінності педагога як вихователя духовності молоді.

Подальше дослідження у цьому руслі передбачає вибір емпіричних методів дослідження, опис діагностичних засобів та результатів вивчення сформованості духовно-моральних цінностей педагогів.

Список використаних джерел:

1. Біблія. Київ: УБТ, 1988. 1523 с.
2. Абульханова-Славская К. А. Стратегия жизни. Москва: Мысль, 1991. 299 с.

3. Головаха Е. И. Жизненная перспектива и профессиональное самоопределение молодежи. Київ, Наук. думка, 1988. 142 с.

ПРОЦЕС СТАНОВЛЕННЯ МОЛОДОГО ВЧИТЕЛЯ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ КОМПОНЕНТІВ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

*Шостак Анастасія Богданівна, студентка VI курсу,
Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка*

Анотація. Йдеться про феномен «професійна компетентність молодого учителя», складники та процес його формування в сучасних соціальних умовах.

Ключові слова: професійна компетентність, становлення, молодий вчитель, професійна підготовка.

Сучасному вчителю початкових класів належить працювати в умовах модернізації освіти, що передбачає реалізацію вимог освітніх стандартів нового покоління, розробку робочих програм з навчальних предметів і позаурочної діяльності молодших школярів, якісне оновлення системи відносин, що складаються між усіма учасниками навчально-виховного процесу. У такій ситуації виникає необхідність вдосконалення професійної підготовки майбутніх вчителів, вирішення завдання не тільки формування певної системи особистісних якостей, професійних компетенцій майбутнього педагога, а й стимулювання їх саморозвитку.

Аналіз наукової літератури з проблеми засвідчує, що теоретичні засади професійної підготовки вчителя у системі неперервної педагогічної освіти розглядають І. А. Зязюн, С. О. Сисоєва, В. В. Горова, Н. М. Єрмакова та ін., проблему готовності до професійної діяльності висвітлюють І. М. Богданова, І. В. Гавриш, К. М. Дурай-Новакова, М. І. Дьяченко, Л. А. Кандибович, А. Й. Капська, Н. В. Кузьміна, А. Ф. Линенко, В. О. Моляко, В. О. Сластьонін, А. Ф. Шевченко та ін.; питання готовності вчителя початкових класів до професійної діяльності досліджують О. П. Демченко, О. М. Івлева, С. М. Мартиненко, О. Я. Савченко, Л. О. Хомич, О. П. Хижна.

Професійна компетентність молодого учителя – поняття динамічне, його зміст і структура змінюються відповідно до процесів, що відбуваються в суспільстві. В умовах впровадження Концепції нової української школи (2016), що передбачає використання особистісно-орієнтованого та компетентнісного підходів до управління освітнім процесом, актуальним є визначення основних компонентів професійної компетентності вчителя, який працюватиме у загальноосвітньому навчальному закладі нового типу. Аналіз вимог до професійної діяльності сучасного вчителя дозволяє обґрунтувати одні з ключових компонентів його професійної компетентності:

- мотиваційний компонент – забезпечує позитивну мотивацію вчителя до прояву і розвитку професійно-педагогічної компетентності, що виражається в інтересі до педагогічної діяльності, бажанні працювати, свободі творчості, потребі у самоосвіті, саморозвитку;

- змістовий компонент – охоплює володіння науковими професійно-педагогічними знаннями, здатність реалізувати зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей в учнівській молоді, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві, загальну ерудованість;